

Galavics Géza

Az Opus Mirabile díj alapításáról és történetéről

Az Opus Mirabile díjat az MTA Művészettörténeti Bizottsága a Bizottság akkori elnökének, jelen sorok írójának kezdeményezésére 1995-ben alapította. A cél az volt, hogy nagyobb figyelmet kapjanak elsősorban magában a művészettörténész szakmában, de a rokntudományok területén is azok a legkiemelkedőbb művészettörténeti teljesítmények, kiállítások és tanulmányok, amelyek az előző esztendőben a magyar művészettörténet-írásban születtek.

Az odaítélés elve az volt, hogy az elmúlt év terméséből a Bizottság titkos szavazással válassza ki a legjobbkat. Két kategóriában kívántunk díjat odaítélni: az egyik a célkitűzés szerint team-munkáért, kiállításokért járt, s itt elsősorban tudományos katalógussal kísért kiállításokat kívántunk figyelembe venni, a másikkal pedig egyéni teljesítményként a legkiválóbb művészettörténeti tanulmányokra akartuk felhívni a figyelmet. (Önálló könyvek azért nem szerepeltek a díjazható művek listáján, mert úgy véltük, azokra eleve több figyelem jut a kulturális életben, ezért választottuk inkább a tanulmányok műfaját.)

A díj teljesen új kezdeményezés volt, nem járt pénzjutalommal, hanem az eredeti elképzelés szerint a két kategória első helyezettje egy erre az alkalomra készült műalkotást, keretbe foglalt plakettet kapott, amelyet neves érem- és szobrászművészek készítettek. A plakettek elkészítésének költségeit pályázatokból (a Nemzeti Kulturális Alap, a Hauser, a Ludwig és a Soros Alapítvány) és a Művészettörténeti Kutatóintézet támogatásaiból biztosítottuk, s ennek rendszere 12 éven át jól működött. Minden évben két-két plakett készült a két kategória első helyezettjeinek. A plaketteket Kótai József, Ligeti Erika, Asszonyi Tamás, majd 1999-től Csíkszentmihályi Róbert készítette.

Az adott év Opus Mirabile díjait ünnepélyes keretek közt, az MTA épületében, az akadémiai képtárban adta át a mindenkori bizottsági elnök oly módon, hogy mind az éremmel kitüntetett első díjas munkákat, mind pedig az utánuk legtöbb szavazatot kapott kiállításokat és írásokat külön-külön egy-egy bizottsági tag, az adott szakterület neves képviselője méltatta. A díjakat és a díjátadást sajtófigyelem is övezte, és az évek során a díjnak a művészettörténész szakmában és a múzeumi területen egyre növekvő tekintélye lett.

2006-tól nem sikerült tovább az I. helyezettek számára szánt műalkotásokra anyagi forrást találni, és ezért az Opus Mirabile díjjal elismert művészettörténészeket és a kiemelkedő kiállítások kurátorait névre szóló, díszes oklevéllel ismerjük el. 2006-ban és 2007-ben a tekintetben is változtattunk a díjak odaítélésében, hogy a szavazáskor nem jelöltünk első helyen kiemelt műveket, hanem a három-három legtöbb szavazatot kapott tanulmányt és kiállítást méltattuk. 2007-ben a Művészettörténeti Bizottság különdíjat is kiadott, a korábban választott kategóriákba nehezen beilleszthető kiváló munkáért, a magyar művészettörténet-írás nagy alakjait bemutató, tudománytörténeti esszégyűjteményért.

2008-ban az addigi MTA Művészettörténeti Bizottság mandátuma lejárt, a Bizottság új tagokat választott, valamint új elnököt Marosi Ernő személyében. Az ő kezdeményezésére attól kezdve a Művészettörténeti Bizottság három kategóriában (egyszerzős tanulmányok, monográfiák, illetve

többszerzős művek: kiállítási katalógusok, tanulmánykötetek, valamint recenziók, kritika, könyv-, illetve kiállításismertetés, kutatási helyzetkép) ad ki díjakat az addigihoz hasonló ünnepélyes kereketek között, oklevelek átadásával, s visszaállította a legtöbb szavazatot kapott munkák kiemelését.

A díj eddigi közel két évtizedes története során, mint az Opus Mirabile díjjal kitüntetettek alább mellékelt névsorából és munkáik címéből látható, a magyar művészettörténet-írás legjelentősebb produkciói és legkiválóbb eredményei kísérhetők végig, s a díjazottak között egyaránt megtalálhatók egyetemi hallgatók, pályakezdő fiatalok és több évtizedes munkásságra visszatekintő művészettörténészek, ami jól mutatja, hogy választásukban a Bizottság tagjai mindenkor, az alapítók szándékának megfelelően, egyes-egyedül a díjazott művészettörténeti munkák szakmai kvalitásait tartották szem előtt.

Az MTA Művészettörténeti Bizottságának Opus Mirabile díjában részesült művészettörténeti publikációk jegyzéke (1994 és 2012 között megjelent művek)

1994

Kiállítások

Pannonia regia. Művészet a Dunántúlon 1000–1541. Szerk. MIKÓ Árpád–TAKÁCS Imre. Budapest, 1994. (MNG) – I. díj

Melchior Hefe (1716–1794) építész emlékkiállítása. Szerk. ZSÁMBÉKY Monika. Szombathely, 1994. (Szombathelyi Képtár)

A Magyar Tudományos Akadémia Képtárának rekonstrukciója (Dávid Ferenc, Majoros Valéria, Szabó Júlia)

Tanulmányok

TIMÁR Árpád: Vita Ferenczy István Mátyás-emlékmű tervéről. *Ars Hungarica*, 21. 1993. 2. 163–202. – I. díj

JÁVOR Anna: A tridenti zsinat. Johann Lucas Kracker és Joseph Zach freskója az egri líceumban. *Művészettörténeti Értesítő*, 42. 1993. 3–4. 160–185.

SAJÓ Tamás: Barokk Eucharisztia-teológia az egri jezsuita főoltáron. *Művészettörténeti Értesítő*, 42. 1993. 3–4. 140–159.

UJVÁRI Péter: Állatfestés. In: *Zsánermetamorfózisok*. Kiállítási katalógus. Szerk. MOJZER Miklós. Budapest, 1993. 27–47.

ASKERCZ Éva: Id. Storno Ferenc asztaldísz-terve Lipót főherceg számára (1858). *Művészettörténeti Értesítő*, 43. 1994. 1–2. 101–107.

1995

Kiállítások

Aranyérmek, ezüstkoszorúk. Művészkultusz és műpártolás Magyarországon a 19. században. Szerk. NAGY Ildikó–SINKÓ Katalin. Budapest, 1995. (MNG) – I. díj

Reneszánsz az antik művészet bűvöletében. A kiállítást rendezte: ZENTAI Loránd. Budapest, 1995. (SzM)
A harmadik helyezést a Bizottság nem adta ki.

Tanulmányok

UJVÁRI, Péter: Wilhelm Tischbein: Goethe in der römischen Campagna. *Acta Historiae Artium*, 36. 1993. 95–132. – I. díj

VÉGH János: „Lehajtott fejfel és összekulcsolt kézzel”. Egy motívum útja Rogier van der Weydentől Lőcsei Pálig. *Művészettörténeti Értesítő*, 44. 1995. 1–2. 19–42.

BUZÁSI Enikő: Két kép a fraknoi Esterházy-gyűjteményből: Esterházy Orsolya portréja Benjamin Bloctól és Esterházy Pál mint Szent Imre. *Művészettörténeti Értesítő*, 44. 1995. 3–4. 269–279.

TIMÁR Árpád: Interpretáció vagy legendagyártás. Megjegyzések Csontváry művészetének befogadástörténetéhez. I. rész: 1905–1910. *Ars Hungarica*, 23. 1995. 1. 45–62.

1996*Kiállítások*

Mons Sacer 996–1996. Pannonhalma 1000 éve. I–III. Szerk. TAKÁCS Imre. Pannonhalma, 1996. (Pannonhalmi Bencés Főapátság) – I. díj

Schickedanz Albert (1846–1915). Ezredévi emlékművek múltnak és jövőnek. Szerk. GÁBOR Eszter–VERŐ Mária. Budapest, 1996. (SZM)

A Magyar Tudományos Akadémia palotájának pályázati tervei 1861. Szerk. SZABÓ Júlia. Budapest, 1996. (MTA Művészeti Gyűjtemény)

Tanulmányok

GÁBOR Eszter: Schickedanz Albert építőművész. In: *Schickedanz Albert (1846–1915). Ezredévi emlékművek múltnak és jövőnek.* Kiállítási katalógus. Szerk. GÁBOR Eszter–VERŐ Mária. Budapest, 1996. 13–64. – I. díj

EÖRSI Anna: Egy ritka ikonográfiai típus: Krisztus létrán a keresztre megy. *Művészettörténeti Értesítő*, 45. 1996. 1–2. 47–60.

PRAKFULVI, Endre: The Plans and Construction of the Underground Railway in Budapest 1949–1956. *Acta Historiae Artium*, 37. 1994–1995. 295–322.

1997*Kiállítások*

„Magnificat anima mea Dominum.” MS mester Vizitáció-képe és egykori selmecebányai főoltára. Szerk. MIKÓ Árpád–POSZLER Györgyi. Budapest, 1997. (MNG) – I. díj

Pulszky Ferenc (1814–1897) emlékére. Szerk. MAROSI Ernő–LACZKÓ Ibolya–SZABÓ Júlia–TÓTHNÉ MÉSZÁROS Lívía. Budapest, 1997. (MTA Művészeti Gyűjtemény)

Dorffmaister István emlékkiállítása. Szerk. KOSTYÁL László–ZSÁMBÉKY Monika. Szombathely–Zalaegerszeg, 1997. (Szombathelyi Képtár; Soproni Múzeum; Tartományi Múzeum, Kismarton; Göcseji Múzeum, Zalaegerszeg)

Tanulmányok

SZENTESI Edit: Josef Daniel Böhm Parthenón-fríze. In: *Pulszky Ferenc (1814–1897) emlékére.* Kiállítási katalógus. Szerk. MAROSI Ernő–LACZKÓ Ibolya–SZABÓ Júlia–TÓTHNÉ MÉSZÁROS Lívía. Budapest, 1997. 56–69. – I. díj

SISA József: A csákvári Esterházy-kastély parkja. *Művészettörténeti Értesítő*, 46. 1997. 3–4. 147–179.
SZILÁGYI János György: „Ismerem helyemet.” (A másik Pulszky-életrajz.) In: *Pulszky Ferenc (1814–1897) emlékére.* Kiállítási katalógus. Szerk. MAROSI Ernő–LACZKÓ Ibolya–SZABÓ Júlia–TÓTHNÉ MÉSZÁROS Lívía. Budapest, 1997. 24–36.

1998*Kiállítások*

Rippl-Rónai József gyűjteményes kiállítása. Szerk. BERNÁTH Mária–NAGY Ildikó. Budapest, 1998. (MNG) – I. díj

Sixteenth-Century Central Italian Drawings. Catalogue by Loránd ZENTAI. Budapest, 1998. (SzM)

A fordulat évei. 1947–1949. Politika, képzőművészet, építészet. Szerk. STANDEISKY Éva–KOZÁK Gyula–PATAKI Gábor–RAINER M. János. Budapest, 1998. (MNG)

Tanulmányok

ENDRÓDI Gábor: Fejezetek a „Galgóci Betlehem” történetéből. *Művészettörténeti Értesítő*, 47. 1998. 1–2. 1–37. – I. díj

BUZÁSI, Enikő: Einige Kapitel aus dem Lebenswerk des Bildnismalers Ádám Mátyóki. *Annales de la Galerie Nationale Hongroise / A Magyar Nemzeti Galéria Évkönyve*, 1992–1996. 7–161.

VAJDA, Lőrinc: Une tapisserie française du XVIe siècle. Le personnage du roi Salamon de l'Ancien Testament en tant que „modèle” d'un cryptoportrait d'Antoine de Bourbon, roi de Navarre. *Ars Decorativa*, 17. 1998. 7–27.

1999*Kiállítások*

A „szentek fuvarosa”. Divald Kornél felső-magyarországi topográfiája és fényképei 1900–1919. A kiállítást rendezte PLANK Ibolya, a kötetet szerkesztette BARDOLY István. Budapest, 1999. (OMvH) – I. díj

Perspektíva. Szerk. PETERNÁK Miklós–ERŐSS Nikolett. Budapest, 2000. (Műcsarnok)

Székely Bertalan (1835–1910) kiállítása. A katalógus koncepciója: BAKÓ Zsuzsanna. Sorozatszerk. NAGY Ildikó. Budapest, 1999. (MNG)

Tanulmányok

SZÓKE Anikó: „...ostoba angyalkákkal játszik üres óráiban”. A kutató és elmélkedő Székely Bertalan-kép a kritikában és a művészettörténet-írásban. In: *Székely Bertalan (1835–1910) kiállítása.* Kiállítási katalógus. A katalógus koncepciója: BAKÓ Zsuzsanna. Sorozatszerk. NAGY Ildikó. Budapest, 1999. 311–348. – I. díj

DAVID Ferenc: Maulbertsch győri architektúrafestőjének terve és a székesegyház megújításának ikonográfiája. *Művészettörténeti Értesítő*, 48. 1999. 1–4. 113–120.

GONDA, Zsuzsa: Die graphische Sammlung des Fürsten Nikolaus Esterházy. In: *Von Bildern und anderen Schätzen. Die Sammlungen der Fürsten Esterházy.* Herausgegeben von Gerda MRAZ-GÉZA GALAVICS. Wien–Köln–Weimar, 1999. 175–220.

2000*Kiállítások*

Történelem – kép. Szemelvények múlt és művészet kapcsolatából Magyarországon. Szerk. MIKÓ Árpád–SINKÓ Katalin. Budapest, 2000. (MNG) – I. díj

Az Ország Háza. Buda-pesti országháza-tervek 1784–1884. Szerk. GÁBOR Eszter–VERŐ Mária. Budapest, 2000. (SzM)

Dürertől Daliig. A Szépművészeti Múzeum legszebb rajzai. Szerk., a bevezetőt és a gyűjtemény-történeti tanulmányt írta: GERSZI Teréz. Budapest, 1999. (SzM)

Tanulmányok

MARKÓJA Csilla: Egy másik Mednyánszky. (A Mednyánszky-kutatás új forrásai). *Művészettörténeti Értesítő*, 49. 2000. 1–2. 95–117. – I. díj

GOSZTONYI Ferenc: A „helyes” művészettörténeti álláspont kérdése Pasteiner Gyula írásaiban. *Ars Hungarica*, 27. 1999. 2. 309–351.

SZENTESI Edit: Birodalmi patriotizmus. Történelemszemlélet, történetírás, történeti publicisztika és történeti témák ábrázolása az Osztrák Császárságban 1828-ig. In: *Történelem – kép. Szemelve nyek múlt és művészet kapcsolatából Magyarországon*. Kiállítási katalógus. Szerk. MIKÓ Árpád–SINKÓ Katalin. Budapest, 2000. 73–91.

2001

Kiállítások

Árkádia tájain. Szőnyi István és köre 1918–1928. Szerk. ZWICKL András. Budapest, 2001. (MNG) – I. díj
Paradisum plantavit. Bencés monostorok a középkori Magyarországon. Szerk. TAKÁCS Imre. Pannonhalma, 2001. (Pannonhalmi Bencés Főapátság.)

Máttyis Teutsch és a *Der Blaue Reiter*. Szerk. BAJKAY Éva–JURECSKÓ László. Budapest–Miskolc, 2001. (MNG – MissionArt Galéria)

Tanulmányok

TÓTH Sándor: A 11–12. századi Magyarország Benedek-rendi templomainak maradványai. In: *Paradisum plantavit. Bencés monostorok a középkori Magyarországon*. Kiállítási katalógus. Szerk. TAKÁCS Imre. Pannonhalma, 2001. 229–266. – I. díj

LÖVEI Pál: Magyarország és a világhiállítások (főleg építészettörténeti vázlat). In: *Pavilonépítész a 19–20. században a Magyar Építészeti Múzeum gyűjteményéből*. Szerk. FEHÉRVÁRI Zoltán–HAJDÚ Virág–PRAKFULVI Endre. Budapest, 2000. 17–46. (= Pavilon különszám)

PÓCS, Dániel: Holy Spirit in the Library. The Frontispice of the Didymus Corvina and Neoplatonic Theology at the Court of King Matthias Corvinus. *Acta Historiae Artium*, 41. 1999–2000. 1–4. 63–212.

2002

Kiállítások

Jankovich Miklós (1772–1846) gyűjteményei. Szerk. MIKÓ Árpád. Budapest, 2002. (MNG) – I. díj

Uralkodók és corvinák. Szerk. KARSAY Orsolya. Budapest, 2002. (OSZK)

Egy gyűjtő és gyűjteménye. Ernst Lajos és az Ernst Múzeum. Szerk. RÓKA Enikő. Budapest, 2002. (Ernst Múzeum)

Tanulmányok

UJVÁRI Péter: Giotto doktrínája, avagy miért lett a művészetnek elmélete. *Annales de la Galerie Nationale Hongroise / A Magyar Nemzeti Galéria Évkönyve*, 1997–2001, 15–30. – I. díj

MAROSI Ernő: Szent István király és Gizella királyné székesfehérvári casulája. In: *A magyar királyok koronázási palástja*. Szerk. BARDOLY István. Budapest, 2002. 89–116.

LÖVEI, Pál: „Virtus, es, marmor, scripta.” Red marble and bronze letters. *Acta Historiae Artium*, 42. 2001. 1–4. 39–55.

PASSUTH Krisztina: A festő és modellje. Henri Rousseau: Joseph Brummer portréja (1909). Kép és recepció. *Művészettörténeti Értesítő*, 51. 2002. 3–4. 225–264.

2003*Kiállítások*

Mednyánszky. Szerk. MARKÓJA Csilla. Budapest, 2003. (MNG) – I. díj

Európa fejedelmi udvaraiban. Mátyóki Ádám: Egy arcképfestő-pálya szereplői és helyszínei. Szerk. BUZÁSI Enikő. Budapest, 2003. (MNG) A kiállításhoz kapcsolódóan megjelent: BUZÁSI Enikő: Mátyóki Ádám (1673–1757). Monográfia és oeuvre-katalógus. Budapest, 2003.

Verrocchio Krisztusa. A kiállítást rendezte és a katalógust szerkesztette: JÉKELY Zsombor. Budapest, 2003. (SzM)

Monet és barátai. Szerk. GESKÓ Judit. Budapest, 2003. (SzM)

Tanulmányok

DÁVID Ferenc: A fertődi Esterházy kastély történeti helyiségkönyve. Funkciók és falburkolatok. *Ars Hungarica*, 30. 2002. 2. 237–320. – I. díj

MRÁVIK László: Báró Hatvany Ferenc műgyűjteményének története. In: *A Hatvanyak emlékezete*. Szerk. HORVÁTH László. Hatvan, 2003. 113–266.

KERNY Terézia: Az angyali koronázás motívuma Szent István király ikonográfiájában. *Ars Hungarica*, 31. 2003. 1. 5–30.

2004*Kiállítások*

Mariázell és Magyarország. Egy zárandokhely emlékezete. Szerk. FARBAKY Péter–SERFŐZŐ Szabolcs. Budapest, 2004. (BTM Kiscelli Múzeuma) – I. díj

Modernizmusok. Európai grafika 1900–1930. Szerk. BAKOS Katalin–RÓKA Enikő–Ulrike GAUSS. Budapest–Stuttgart, 2004. (MNG)

CZÉRE Andrea: Az Esterházy-örökség. A Szépművészeti Múzeum 17. századi olasz rajzai. Budapest, 2004. (SzM)

Tanulmányok

VADAS Ferenc: Marburg, Kassa és Bécs között. Az erzsébetvárosi templom építészettörténeti helye. In: *Maradandóság és változás. Művészettörténeti konferencia. Ráckeve, 2000*. Szerk. BODNÁR Szilvia et al. Budapest, 2004. 313–327. – I. díj

GALAVICS Géza: Magyar diákok 17. századi tézislapjai Közép-Európában. *Művészettörténeti Értesítő*, 53. 2004. 1–4. 53–80.

MIKÓ Árpád: A bártfai városháza. Adalékok a Jagelló-kori reneszánsz történetéhez Felső-Magyarországban. *Művészettörténeti Értesítő*, 53. 2004. 1–4. 19–52.

2005*Kiállítások*

GONDA Zsuzsa: Kép a képben. Művész és közönség öt évszázad grafikusművészetében Burgkmairtól Picassóig. Budapest, 2005. (SzM) – I. díj

TÖRÖK László: A fáraók után. A kopt művészet kincsei Egyiptomból. Vezető. Budapest, 2005. (SzM)

A Batthyányak évszázadai. Szerk. Zsámbéky Monika. Szombathely–Körmend, 2005. (Szombathelyi Képtár; Körmend, Batthyány-kastély)

Tanulmányok

SINKÓ, Katalin: Die Entstehung des Begriffs der Volkskunst in den Kunstgewerbemuseen des Zeitalters des Positivismus. Ornament als Nationalsprache. *Acta Historiae Artium*, 46. 2005. 1–4. 205–259. – I. díj

GALAVICS Géza: Csontváry, a Hortobágy és a fotográfus. (Haranghy György emlékezete.) *Ars Hungarica*, 33. 2005. 1. 55–88.

BUZÁSI Enikő: A Köpenyes Madonna Árpásról: Jan Thomas Nádasdy Ferenc számára festett műve 1663-ból. Meghatározás, datálás, attribúció. *Művészettörténeti Értesítő*, 54. 2005. 3–4. 245–286.

2006

Kiállítások (ábécérendben)

Esterházy-kincsek. Öt évszázad műalkotásai a hercegi gyűjteményekből. Szerk. SZILÁGYI András. Budapest, 2006. (IM)

Magyar Vadak Párizstól Nagybányáig 1904–1914. Szerk. PASSUTH Krisztina–SZÜCS György. Budapest, 2006. (MNG)

Sigismundus rex et imperator. Művészet és kultúra Luxemburgi Zsigmond korában. 1387–1437. Szerk. TAKÁCS Imre. Budapest, 2006. (SzM)

Tanulmányok (ábécérendben)

ECSÉDY, Anna: Zur Wanderungsgeschichte einer zerfallenen Serie von barocken Gartenstatuen in Ungarn: Ideen und Angaben. *Acta Historiae Artium*, 47. 2006. 1–4. 221–270.

GÁBOR Eszter: Stadtwäldchen Allée – Városligeti fasor (1800–1873). *Magyar Műemlékvédelem*, 13. 2006. 97–230.

SZENTESI Edit: Szobrászattörténeti másolatgyűjtemények a Magyar Nemzeti Múzeumban a 19. század utolsó harmadában. I. Pulszky Ferenc görög szobrászattörténeti másolatgyűjteménye. *Művészettörténeti Értesítő*, 55. 2006. 1. 1–94.

Különdíj

„Emberek, és nem frakkok”. A magyar művészettörténet-írás nagy alakjai. Tudománytörténeti esszégyűjtemény. I–III. Szerk. MARKÓJA Csilla–BARDOLY István. *Enigma*, 13. 2006. 47–49.

2007

Kiállítások (ábécérendben)

Oszmán-török szőnyegek az Iparművészeti Múzeum gyűjteményéből. Szerk. PÁSZTOR Emese. Budapest, 2007. (IM)

Székesfehérvár 1007–2007. Szent Imre 1000 éve. Tanulmányok Szent Imre tiszteletére születésének ezredik évfordulója alkalmából. Szerk. KERNY Terézia. Munkatársa: SMOHAY András. Székesfehérvár, 2007. és *A Szent Imre 1000 éve című kiállítás* (Székesfehérvári Egyházmegyei Múzeum). Katalógusa: DVD-ROM. Szerk. KERNY Terézia.

Vaszary János (1867–1939) gyűjteményes kiállítása. A katalógus koncepciója: GERGELY Mariann–PLESZNIVY Edit. Szerk. VESZPRÉMI Nóra. Budapest, 2007. (MNG)

Zichy Mihály, a „rajzoló fejedelem”. Szerk. RÓKA Enikő. Budapest, 2007. (MNG)

Tanulmányok (ábécérendben)

BUBRYÁK Orsolya: „E meditullio basilicae erutum”? Megjegyzések a Szent István-szarkofág provenienciájához. *Ars Hungarica*, 35. 2007. 1. 5–28.

BUZÁSI Enikő: Aktualitás és történeti hagyomány a 17. század végén: a Mátyás-kultusz a Batthyányak családi reprezentációjában. *Művészettörténeti Értesítő*, 56. 2007. 1. 115–138.

OROSZ Márton: A láthatatlan gyűjtemény. Avantgárd műgyűjtés Magyarországon és Közép-Kelet-Európában (1907–1939). In: *Picasso, Klee, Kandinszkij. A svájci Rupf-gyűjtemény remekművei* (kiállítási katalógus). Szerk. GESKÓ Judit. Budapest, 2007. 235–303.

2008

Többszerzős művek (kiállítási katalógusok, tanulmánykötetek)

Hunyadi Mátyás, a király. Hagyomány és megújulás a királyi udvarban, 1458–1490. Szerk. FARBAKY Péter–SPEKNER Enikő–SZENDE Katalin–VÉGH András. Budapest, 2008. (BTM) – egyenlő számú szavazattal első

Mátyás király öröksége. Késő reneszánsz művészet Magyarországon (16–17. század). I–II. Szerk. MIKÓ Árpád–VERŐ Mária. Budapest, 2008. (MNG) – egyenlő számú szavazattal első

PATAKI Gábor: *Vajda Lajos (1908–1941) kiállítása.* Szerk. GERGELY Mariann. Budapest, 2008. (MNG)
Beatrix hozománya. Az itáliai majolikaművészet és Mátyás király udvara. Szerk. BALLA Gabriella. Budapest, 2008. (IM)

Egyszerzős tanulmányok, monográfiák

HAVASI Krisztina: A pilisszentkereszti ciszterci apátság töredékei Esztergomban. *Művészettörténeti Értesítő*, 57. 2008. 2. 189–232. – a legtöbb szavazatot kapta

ROSTÁS Péter: „Corvin Mátyásnál pattant el a lánc...” Mátyás kultusza és a budai királyi palota a két világháború között. *Ars Hungarica*, 35. 2007. 2. 411–446.

MOJZER, Miklós: Der historische Meister MS sive Marten Swarcz seu Martinus Niger alias Marcin Czarny, der Maler des Krakauer Hochaltars von Veit Stoß. II. Teil. Krakau und Nürnberg im Jahr 1477 und davor. *Annales de la Galerie Nationale Hongroise / A Magyar Nemzeti Galéria Évkönyve*, 2005–2007. 90–141.

Kritikák, könyv-, illetve kiállításismertetések, kutatási helyzetképek

SOMORJAY Sélysette: Mire való a műemlék? Jelenségek és balsejtelmek a mai magyar műemlékvédelemben. *Ars Hungarica*, 35. 2007. 2. 447–454., illetve Uő: Tendencies in Historic Building Preservation in Hungary Today. Practice, consequences, responsibility. *Acta Historiae Artium*, 49. 2008. 255–264. – a legtöbb szavazatot kapta

SEMSEY Balázs: A Medici-feeling, avagy a fénykor árnyéka. *Műértő*, 2008. április, 1, 4.

MARKÓJA Csilla: Hamar munka sosem jó? Az Aba-Novák-vállalkozás margójára. *Artmagazin*, 2008. 4. 25–34.

2009

Többszerzős művek (kiállítási katalógusok, tanulmánykötetek)

Késő barokk impressziók. Franz Anton Maulbertsch (1724–1796) és Josef Winterhalter (1743–1807). Szerk. JÁVOR Anna–SLAVÍČEK, Lubomír. Budapest, 2009. (MNG) – a legtöbb szavazatot kapta

Borsos József festő és fotográfus (1821–1883). Szerk. VESZPRÉMI Nóra. Budapest, 2009. (MNG)

Budapest neoreneszánsz építészete. Tanulmányok a 2008. november 18-án Budapest Főváros Levéltárában rendezett konferencia anyagából. Szerk. CSÁKI Tamás–HIDVÉGI Violetta–RITOÓK Pál. Budapest, 2009.

Egyszerzős tanulmányok, monográfiák

SINKÓ Katalin: *Nemzeti képtár. „Emlékezet és történelem között”. (= Annales de la Galerie Nationale Hongroise / A Magyar Nemzeti Galéria Évkönyve 2008.)* Budapest, 2009. – a legtöbb szavazatot kapta

GOSZTONYI Ferenc: A szimbolista Fülep (I.). A „primitív” Cézanne-tól a Magyar művészetig. In: „A feledés árja alól új földeket hódítok vissza.” Írások Tímár Árpád tiszteletére. Szerk. BARDOLY István–JURECSKÓ László–SÜMEGI György. Budapest, 2009. 64–80.

MIKÓ Árpád: *A reneszánsz Magyarországon.* Budapest, 2009.

Kritikák, könyv-, illetve kiállításismertetések, kutatási helyzetképek

BICSKEI Éva: Karakterek, kosztümök, szerepek. A Magyar Nemzeti Galéria Borsos József-kiállításáról. *Műértő*, 2009. október, 1, 9. – a legtöbb szavazatot kapta

ROSTÁS Péter: A tömegvonzásról. *Élet és Irodalom*, 2009. június 12., 16.

VÉGH János: Mikó Árpád: A reneszánsz Magyarországon (recenzió). *Művészettörténeti Értesítő*, 48. 2009. 2. 347–352.

2010

Többszerzős művek (kiállítási katalógusok, tanulmánykötetek)

Az Esterházy-kincstár textíliái az Iparművészeti Múzeum gyűjteményében. Szerk. PÁSZTOR Emese. Budapest, 2010. (Thesaurus domus Esterhazyanae II.) Megjelent párhuzamosan a *Főúri öltözetek az Esterházy-kincstárból* című kiállítással (IM) – egyenlő számú szavazattal első

XIX. Nemzet és művészet. Kép és önkép. Szerk. KIRÁLY Erzsébet–RÓKA Enikő–VESZPRÉMI Nóra. Budapest, 2010. (MNG) – egyenlő számú szavazattal első

A művészettől az életig. Magyarok a Bauhausban. A kiállítást rendezte: VÁRKONYI György. A katalógust szerkesztette: BAIKAY Éva. Pécs, 2010. (Janus Pannonius Múzeum, Pécs)

Építészet a középkori Dél-Magyarországon. Szerk. KOLLÁR Tibor. Budapest, 2010.

Egyszerzős tanulmányok, monográfiák

CSANÁDI-BOGNÁR Szilvia: Kazinczy Ferenc és a magyar művészettörténeti nyelv. *Ars Hungarica*, 36. 2008. 1–2. 93–178. – a legtöbb szavazatot kapta

ROSTÁS Péter: Mágnyások lakberendezője. A Friedrich Otto Schmidt lakberendezőház története (1858–1918). Budapest, 2010.

KISS Erika: *Nachgotik* és kora barokk – Brózer István kelyhéről. *Művészettörténeti Értesítő*, 59. 2010. 1. 1–14.

Kritikák, könyv-, illetve kiállításismertetések, kutatási helyzetképek

ANDRÁSI Gábor: A festék lázadása. A Kovásznai-projektum. *Műértő*, 2010. szeptember, 1, 8. – a legtöbb szavazatot kapta

MOJZER Anna: Herkules oszlopai. Botticellitől Tizianóig. *Műértő*, 2010. január, 3.

GOSZTONYI Ferenc opponensi véleménye: Széphelyi F. György „A megvetettség a befogadtatásig. A barokk megítélésének változása a XIX. század második felétől az 1920-as évekig” című doktori (PhD) értekezésének vitája. *Művészettörténeti Értesítő*, 59. 2010. 1. 156–159.

2011

Egyszerzős tanulmányok, monográfiák

FERKAI András: *Molnár Farkas*. Budapest, 2011. – a legtöbb szavazatot kapta

JERNYEI Kiss János: Egy delizióz allegória. Maulbertsch freskóiklusa a szombathelyi püspöki palotában. *Művészettörténeti Értesítő*, 60. 2011. 23–52.

MENTÉNYI, Klára: Romanische Steinmetzarbeiten der Stiftskirche der Jungfrau Maria in Székesfehérvár. Die Geschichte der Skulpturen im 19. Jahrhundert. *Acta Historiae Artium*, 52. 2011. 31–148.

Többszerzős művek (kiállítási katalógusok, tanulmánykötetek)

Ferenczy. Ferenczy Károly (1862–1917) gyűjteményes kiállítása. Szerk. BOROS Judit–PLESZNIVY Edit. Budapest, 2011. (MNG) – a legtöbb szavazatot kapta

Markó Károly és köre. Mítoszról a képig. Szerk. BELLÁK Gábor–DRAGON Zoltán–HESSKY Orsolya. Budapest, 2011. (MNG)

Középkori egyházi építészet Szatmárban. Szerk. KOLLÁR Tibor. Nyíregyháza, 2011.

Kritikák, könyv-, illetve kiállításismertetések, kutatási helyzetképek

BUZÁSI Enikő: A „kontextus” és a többi – a múzeumi és kiállítási gyakorlat felől. aica.hu (2011. november) – a legtöbb szavazatot kapta

ENDRÓDI Gábor: Zaj. 1100sor.hu (2011. november 13.)

GÁBOR Eszter: Kemény Mária: A Szent István-bazilika. Építészet, város, történelem (recenzió). *Művészettörténeti Értesítő*, 60. 2011. 1. 146–150.

2012*Egyszerűs tanulmányok, monográfiák*

SINKÓ Katalin: Recepció és kreativitás. Művészettörténeti metahistóriák a stílustörténetek kialakulásáig In Uő: *Ideák, motívumok, kánonok. Tanulmányok a 19–20. századi képkultúra köréből*.

Szerk. KIRÁLY Erzsébet–RÓKA Enikő. Budapest, 2012. 276–313. – a legtöbb szavazatot kapta

BARDOLY István: „Kellő személyzettel és némi hatalommal”. Adalékok a magyar műemlékvédelem történetéhez. III. *Műemlékvédelem*, 56. 2012. 1. 30–66.; illetve Uő: „Két hűséges munkatárs”: Forster Gyula és Éber László. Adalékok a magyar műemlékvédelem történetéhez. IV. *Ars Hungarica*, 38. 2012. 1. 72–103 – egyenlő számú szavazattal második

SZÉKELY Katalin: Egy este a Lukács Archívumban. Lukács György és a kortárs képzőművészet. *Művészettörténeti Értesítő*, 61. 2012. 1. 1–31. – egyenlő számú szavazattal második

HARIS, Andrea: Meister und Werkstätten. Ausbau und Einrichtung der Benediktinerabtei in Tihany im 18. Jahrhundert. *Acta Historiae Artium*, 53. 2012. 137–233.

Többszerzős művek (kiállítási katalógusok, tanulmánykötetek)

Cézanne és a múlt. *Hagyomány és alkotóerő*. Szerk. GESKÓ Judit. Budapest, 2012. (SzM) – a legtöbb szavazatot kapta

Bútorművészet Magyarországon 1800–1850. Szerk. ROSTÁS Péter. Budapest, 2012. (BTM)

A gyulafehérvári székesegyház főszentélye. Szerk. PAPP Szilárd. Budapest, 2012.

Kritikák, könyv-, illetve kiállításismertetések, kutatási helyzetképek

KLANICZAY Gábor beszélgetése LÖVEI Pállal: „Ha mindez így marad, akkor ez ennek a 140 éves történetnek a vége”. A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal feloszlásáról. *BUKSZ*, 24. 2012. 3–4. 254–268. – a legtöbb szavazatot kapta

VELLADICS Márta: Monumenta deperdita. Hajós, érseki kastély (tsz.: 660). *Műemlékvédelem*, 56. 2012. 3. 140–155.

HORÁNYI Attila: Egy elmaradt diskurzus légüres terében – művészettörténetek és vizuális kultúrák. Recenzió Hornyik Sándor Idegenek egy bűnös városban című könyvéről. *Műértő*, 2012. április, 7.

Összeállította Gosztonyi Ferenc